

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v pravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 15 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEČ

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

80 letnica Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov

Vzgajališče krščanskih obrtnikov

Celodnevne slovesnosti so pokazale, kako splošno je priljubljeno in upoštevano delo v Rokod. domu

Ljubljana, 1. sept. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov je za svojo 80-letnico priredilo lepo proslavo, ki je ponovno dokazala vso marljivost društvenih odborikov in vsega članstva, obenem ponovno manifestirala moralno vrednoto rokodelstva ter pokazala visoko vrednost katoliške misli, ki spaja v ljubezni vse stanovne in poklice. Proslava Kat. društva rokodelskih pomočnikov je obenem tudi doka-

Ustanovitelj Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov dr. Leon Vončina (predsednik društva od 1855 do 1874).

zala, da to društvo, ki je po starosti tretje v Sloveniji, uživa pri vseh stanovih, pri vseh javnih predstavnikih in tudi pri pripadnikih vseh mogočih naziraj neomejen ugled. Ta ugled si je društvo zaslužilo, saj je v teku svojega obstoja vzgojilo več tisoč samostojnih mojstrov in bistveno pripomoglo k razvoju slovenske obrti in slovenskega rokodelstva. Kratek pregled o delu 80 let tega društva je priobčil pred tednom dni »Slovenec«.

Sobotna proslava

Proslava se je pričela snoči. Dvorano Rokodelskega doma je občinstvo napolnilo do zadnjega kotička. To prvo slavnostno prireditev so počastili s svojim obiskom nekateri ugledni možje, tako podpredsednik Zbornice za TOI g. Rebek, član Zbornice Anton Rojina, poveljnik koles, bat. polk. Jaklič, msgr. Steska, predsednik Karit. zveze dr. Levičnik, zastopstvo Društva jugosl. obrtnikov s predsednikom Pičmanom na čelu, načelnik banske uprave v p. dr. Dolšak, predsednik šentviških obrtnikov Vrhove in drugi. Orkester društva je pred pričetkom slovesnosti in med odmorom prijetno zabaval zbrano občinstvo z tepo glasbo.

Načelen govor je imel nato prof. dr. Joža Lovrenčič. Naglašal je, da imamo le tri družbe, ki segajo po svoji poslanosti v davno pozabljene čase: Kmetijsko družbo, Mohorjevo družbo, in Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov. Glasilo Kmetijske družbe »Kmetijske in rokodelske novice« so prve vzbudile zanimanje za rokodelski stan. Misel, da je rokodelski stan vreden vse pozornosti, je vodila ustanoviteljja dr. Vončina, da je osnoval Kat. društvo rok. pomočnikov. Krščanska požrtvovalna ljubezen do bližnjega je oni čudežni serum, ki more društvu dajati življenjsko moč, da more doseči tako častitljiv jubilej. Govornik je opisal nato v kratkih potezah vse zaslužno delo društva ter zlasti naglašal njegove kulturne zasluge.

Po govoru dr. Lovrenčiča, ki ga je občinstvo sprejelo s toplim aplavzom, je sledila uprizoritev Jalenove drame »Bratje« v režiji g. Franca Gajete. Dramo so igrali Rokodelskega odra podali na vzoren način. Režija se je popolnoma ujela, vsak igralec se je potrudil, da se je res vživel v svojo vlogo. Težko

bi bilo naglasiti eno ali drugo ime, vendar moramo nosilec vloge Tineta Tratnika, t. j. g. Zupanu, dati prednost. S svojo igro je gledalce res navdušil. Ti gledališki amaterji, ki so nastopili snoči na deskah Rokodelskega odra, so dokazali, da se njihovega nastopa ne bi smel sramovati še tako velik oder.

Cerkvena slovesnost v uršulinski cerkvi

S prirčno cerkveno svečanostjo je društvo praznovalo svoj jubilej davi v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob 8 je stolni prost gosp. Nadrah daroval sveto mašo. Pri službi božji je pel moški zbor pod vodstvom g. Ludovika Puša. Cerkvene slovesnosti se je udeležilo mnogo društev s svojimi zastavami. G. prost je imel na zbrane nagovor, v katerem je poudarjal v glavnem troje misli: Tako lep jubilej, kakor ga predstavlja Kat. društvo rok. pomočnikov, je nenavadno redek. Moramo biti hvaležni Bogu, da je dal društvu tako dobre voditelje kakor dr. Vončina, profesorja Gnjezdjo in kanonika Strojca. Blagoslovljamo zastavo, ki je simbol skupnosti, in to zastavo bo treba dvigniti, skopiti, ko nas čaka težka odločnost, posebno sedaj, ko dvigajo svojo živahnost človeški družbi nevarna gibanja. To društvo pa bo uspevalo, dokler ga bo Bog podpiral, Bog ga bo pa podpiral, dokler bodo člani in društvo samo Njemu zvesti. Ako bi se to društvo hotelo izneveriti Bogu, bi bilo bolje, da sploh preneha obstojati. Veliko so prejeli od tega društva katoliška Cerkev, država in slovenski narod. Blagoslovljamo sedaj zastavo Kat. mladeniškega društva, ki je zvezano s starejšim društvom. G. prost je v svojem govoru navedel še več lepih misli. Zatem je blagoslovil društveno zastavo Kat. mladeniškega društva. Zastavi je kumovala gospa Josipina Kozlerjeva.

Slavnostno zborovanje

Ob pol 11 dopoldne se je pričelo v dvorani Rokodelskega doma slavnostno zborovanje. Posebno slovesen značaj so dali temu zborovanju navzočni številni predstavniki raznih oblasti in korporacij. Tako so bili navzočni: zastopnik g. bana banski svetnik Borštnar, zastopnik trgovinsko-obrtnega oddelka in načelnika dr. Marna g. Ivan Brozovič ter tajnik banske uprave g. Sink. Dalje je bil navzočen zastopnik mestne občine podžupan g. prof. Jare, minister v p. in bivši ban ing.

Kanonik Alojzij Stroj, ki že 40 let neumorno deluje v rokodelskem društvu, 31 let kot predsednik.

Sernee, zastopniki Zbornice za TOI podpredsednik Rebek ter svetnika Anton Rojina in Ivan Vrečar, minister v p. Gostinčar, zastopnik Društva zasebnih in trgovskih nameščencev g. Smersu, ki je hkrati zastopal tudi Delavsko zbornico, zaslužni prijatelj obrtnikov gen. tajnik v p. dr. Windischer, občinska svetovalka Olup in Daehs, zastopniki Prosvetne zveze, predsednik Karitativne zveze dr. Levičnik, predsednik DJO g. Pičman s številnim zastopstvom in predsednik društva dobrodelnosti Maja Tomaž.

Slavnost je otvoril predsednik društva kanonik g. Stroj, ki je pozdravil vse odlične zastopnike, nato pa predlagal udanostni brzjavki sv. očetu Piju XI. z zagotovilom verne udanosti ter prošnjo za apostolski blagoslov ter Nj. Vel. kralju Petru II. in pozdravni brzojavki ministru dr. Korošcu in ministru za trgovino in obrt dr. Vrbaniču. Vse brzojavke so bile sprejete z navdajenjem. Precital je dalje razne pozdrave, ki so jih med drugim poslali Osrednji odbor obrtniškega združenja, Združenja gledaliških igralcev, prof. Bajuk kot vodja Pevske zveze, Društvo zasebnih in trgovskih nameščencev, Trgovsko društvo »Merkur«, Katoliški rokod. društvi iz Novega mesta in Vrhnike, ki sta se slavnosti udeležili z deputacijami. Pozdrave so poslala tudi razna druga društva in korporacije.

Lep in globok nagovor je imel nato predsednik društva kanonik g. Stroj, ki je v glavnem oertal dotedanje delo društva ter za sluge prvih predsednikov, to je dr. Vončine in prof. Gnjezde ter opisal sedanje zaslužno delo, ki ga društvo vrši za vzgojo rokodel-

skih pomočnikov, rokodelskega naraščaja (Vajeniški dom), s tečajji in predavanji.

Zaključil je: »Zgodovina našega društva nam kaže moke krepke volje, neumorne pridnosti in smotrenega dela, ki so se proslavili s svojim delovanjem za vsestranski napredek na obrtnem polju in so si pridobili zaslug za vsesplošno kulturo. Naj nam bo društvena 80 letnica v vzpodbudo, da z združenimi močmi nadaljujemo delo in pomagamo vsej mladini, ki ima veselje do obrtnega in rokodelskega stanu, do vsestranske izvežbanosti pomočnikov, do dobrih mojstrov, tako da bo obrtni stan nepremagljiv steber Jugoslavije.«

Zelo pomemben govor je imel industrijalec g. Anton Rojina. V svojem govoru je opisal predvsem težaven položaj, v katerem je sedaj slovenski obrtnik, zlasti ker mu delajo ovire razni birokratski predpisi. V imenu društva mojstrov je poudarjal, da bodo katoliško misleči ljudje zmogli vzgajati naš naraščaj in bodo dobro vplivali na pomočnike. S tem bodo dvignili naše obrtništvo, ki je vedno podlaga za gospodarski napredek naroda.

V imenu rokodelskih pomočnikov je odgovoril g. Milan Puč. Njegov govor je bil poln idealizma in mladostnega ognja; govornik je predvsem poudarjal duhovne dobrine, ki jih pridobijo rokodelci v društvu.

Naslednji govornik je bil tajnik banske uprave g. Sink, ki je načelno naglašal pripravljenost katoliškega obrtništva za vzajemno sodelovanje z vsemi drugimi stanovi in z ljudmi drugih svetovnih naziranj, toda ob ohranitvi in zvestobi lastnemu naziranju.

Podpredsednik Zbornice za TOI g. Josip Rebek je v svoji čestitki naglašal, da je slovenski obrtniški stan ponosen na to društvo, iz katerega je vzklilo toliko dobrega.

Podžupan prof. Jare je izrekel čestitke v imenu mestne občine. V svojem govoru je naglašal razlike med gospodarskim idealizmom, marksizmom in stanovskim sistemom, ki ga je katoličanstvo vedno zastopalo in ki sedaj zopet prihaja v veljavo.

Končno je spregovoril še g. minister v p. Gostinčar. Naglašal je veliko socialno nalogo delovnega ljudstva. Socialno vprašanje ni vprašanje samo enega stanu, temveč je vprašanje vseh stanov, res pa je, da se je to vprašanje strnilo v glavnem na delavski stan. Z miselnostjo krščanskega socializma bo možno rešiti tudi to vprašanje. Govornik je nazorno opisal socialne krivice, ki se dogajajo delavstvu v sedanjem času. Svoj govor je zaključil s pozdravom društvu, iz katerega je sam izšel.

Vsem govornikom se je toplo in prirčno zahvalil kanonik Stroj.

Popoldne so se zborovali na Muzejskem trgu fotografirali, obiskali Narodno galerijo ter se v

Izpopolnitev vlade

Dr. Miha Krek - minister b. p.

Dr. Kaludjerčič minister za pošte - Nova ministra sta prisegla danes dopoldne v roke dr. A. Korošca

Belgrad, 1. sept. m. Danes dopoldne sta bila imenovana dva nova ministra, in sicer dr. Branko Kaludjerčič, narodni poslanec iz Sarajeva, za ministra za pošte in telegraf, ter dr. Miha Krek, odvetnik iz Ljubljane, za ministra brez portfelja. Nova ministra sta prisegla danes ob 11 dopoldne pred namestnikom predsednika ministrskega sveta in notranjim ministrom dr. Antonom Korošcem v notranjem ministrstvu.

Dr. Branko Kaludjerčič je rojen v Sarajevu 17. marca 1891, kjer je končal osnovno šolo in gimnazijo. Pravne nauke je končal leta 1914 na Dunaju ter je tam promoviral tudi za doktorja prava. Od mladih let se je dr. Branko Kaludjerčič udeleževal v mladinskih organizacijah in je bil še kot dijak na univerzi tajnik omladinskega društva »Rad«. Delal je v češkem Sokolu, v ruskem »Kružoku« na Dunaju in se tudi sicer aglino udeleževal v vseh nacionalnih vprašanjih. Po dovršenih študijah je prišel v Sarajevo leta 1914, kjer pa je bil takoj aretiran in kot vojni obveznik obtožen zaradi veleizdaje ter odveden v zapore vojnega sodišča v Slatmar-nemeti na Madjarskem. Vseled nezadostnih dokazov pa so ga morali osvoboditi. Nato je šel kot navaden vojak na italijansko fronto. Leta 1918 v jeseni je prišel v Sarajevo, kjer je organiziral Narodno gardo in postal njen poveljnik. Ta položaj je obdržal vse do razpusta Narodne garde. V imenu Narodnega sveta je prevzel vse avstrijske trdnjavske komande v Sarajevu od okoliške trdnjave ter jim poveljeval, dokler ni prišla srbska vojska. Leta 1919 je prebil na sodišču, nato pa je po končani odvetniški praksi odprl odvetniško pisarno. Delal je zelo mnogo na agrarnih vprašanjih in mnogo o tem tudi pisal po raznih časopisih. Leta 1927 je bil izvoljen za narodnega poslanca v sarajevskem okraju, pri petomajskih volitvah pa ponovno v istem okraju.

Novi minister brez portfelja dr. Miha Krek se je rodil 28. septembra 1897 v Leskovici pri Škofji Loki. Mlad deček se je preselil v Bohinjsko Bistrico. Gimnazijo je končal v škofovih zavodih v Št. Vidu nad Ljubljano, pravo pa je študiral v Zagrebu, nato pa je v Ljubljani, kjer je tudi promoviral za doktorja. Po končanih študijah je stopil kot nameščenec v zadržne organizacije, kjer je pokazal mnogo organizatornega talenta. V času svojega službovanja se je bavil tudi s časnikiarstvom in je bil od leta 1928 do 1930 urednik »Slovenca«. Leta 1930 je otvoril samostojno odvet-

Rokodelski dom v Ljubljani.

župni cerkvi sv. Cirila in Metoda poklonili pokojnima predsednikoma dr. Vončini in prof. Gnjezdi, katerih trupla sta bili prenešeni v cerkev sv. Cirila in Metoda.

Zvečer ob 8 je bil jubilejni koncert pod vodstvom g. Ludovika Puša.

Čestitke zbornice za TOI

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je poslala katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov naslednjo čestitko:

Ob lepem prazniku, ki ga praznuje danes Vaše ugledno društvo, se podpisana Zbornica z zadoščanjem spominja velikih zaslug društva za povzdigo, razvoj in napredek slovenskega obrtništva. Društvo je dolgo dobo 80 let vzgajalo obrtniški naraščaj in stavilo trdne temelje naši obrtnosti. Iz njega so izšli številni možje, ki delajo vso čast društvu in njegovim vzvišenim ciljem, pa tudi našemu obrtništvu in našemu narodu.

Zato Zbornica ne more molče iti mimo tega jubileja in Vam izreka za Vaše uspešno delovanje svojo globoko zahvalo z iskreno željo, da bi društvo, kakor dosedaj, tudi v bodoče tako vzorno in idealno vršilo svojo lepo nalogo.

V viden znak našega polnega priznanja doseženih zaslug poklanjamo društvu ob njegovem jubileju za društvene namene znesek 1000 Din.

Ljubljana, dne 31. avgusta 1935.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. Podpredsednik: Josip Rebek.

niško pisarno v Ljubljani. Do 6. januarja 1929 je zavzemal viden položaj v SLS ter v Slovenski kmetički zvezi. Bil je član SLS in član vodstva glavnega odbora, dalje član občinskega sveta ljubljanskega. Delal je zelo mnogo v socialnih ustanovah, bil je predsednik OUZD v Ljubljani in član ravnateljstva SUZOR-ja v Zagrebu. V ravnateljstvu SUZOR-ja ni bil kot predstavnik delodajalcev, temveč kot predstavnik delavcev. Veliko aktivnost je pokazal na kulturnem, prosvetnem in nacionalnem polju ter je bil tudi podpredsednik Prosvetne zveze v Ljubljani. Po 6. januarju je zapustil politiko in podal ostavko na članstvo v občinskem svetu ljubljanske mestne občine ter se je nato predvsem posvetil kulturnemu, prosvetnemu in nac. delu.

Prva izjava ministra dr. Kreka

Belgrad, 1. sept. m. Tukajšnji časopisi beležijo prvi razgovor svojih sotrudnikov z novim ministrom dr. Miho Kremo. Razgovor časnikiarjev z novim ministrom brez portfelja se je vodil v glavnem okrog vprašanja organizacije JRZ v Sloveniji. Dr. Krek je časnikiarjem pojasnil delo, ki se vrši okoli organizacije JRZ v Sloveniji ter je izjavil, da bo delo v kratkem končano. V vseh krajih so odbori za organizacijo stranke in je samo vprašanje tehnike, da se izvrši končna organizacija. Odziv članov za vstop v JRZ je odličen, je dejal g. dr. Krek. Člani bivše stranke notranjega ministra dr. Antona Korošca so takoj pristopili v novo politično formacijo, enako pa tudi radikalne organizacije v Sloveniji, ki so skupaj z bivšo SLS formirali nove odbore.

Dr. Korošec - zastopnik predsednika vlade in zun. ministra

Belgrad, 1. sept. m. V imenu kralja Petra I., po milosti božji in volji naroda kralja Jugoslavije, so kraljevi namestniki z ozirom na to, da je odpotoval ministrski predsednik in zunanji minister g. dr. Milan Stojadinović začasno v inozemstvo, na predlog predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra, a na temelju čl. 11 in 12 zakona o vrhovni državni upravi postavili:

za zastopnika predsednika ministrskega sveta in zastopnika ministra zunanjih poslov notranjega ministra g. dr. Antona Korošca.

Predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev naj izvrši ta ukaz.

Dr. Milan Stojadinović, predsednik min. sveta in min. zun. zadev, s. r.

Pavle, s. r. Dr. R. Stanković, s. r. Dr. Perović, s. r.

Profesor Janez Gnjezda, predsednik rokodelskega društva od 1874 do 1904.

Rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Bled se prazni

Konec konference - konec sezone

Ljubljana, 1. septembra.

Dne 5. t. m. bo v Ljubljani kar najslavnejše praznovani rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. Na predvečer rojstnega dne v četrtek 5. septembra bo slavnosten sprevoz z bakljado, katerega se letos udeležijo domača vsa ljubljanska nacionalna, kulturna, strokovna in druga društva. Da bo ta proslava čim veličastnejša, se je osnoval poseben akcijski odbor, ki mu načeljuje predsednik ljubljanske mestne občine dr. Vladimir Ravnihar. Na sestankih, ki so se doslej vršili na mestnem poglavarstvu, na katerih so bila zastopana številna ljubljanska društva po svojih zastopnikih, se je sklenilo apelirati na vse ljubljanske organizacije in društva, da se slavnostnega sprevoza na predvečer rojstnega dne udeležijo v čim večjem številu. Slavnosten sprevoz, ki naj bo enodušna manifestacija vsega ljubljanskega prebivalstva za našega mladega kralja in z močno in složno jugoslovansko mladino po srčni želji blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra Zedinitelja, bo šel po glavnih ljubljanskih cestah mimo banske palače do mestnega magistrata, kjer bo imel slavnosten govor predsednik akcijskega odbora župan dr. Ravnihar. Združeni ljubljanski pevci bodo zapeli državno himno in »Hej Slovani«. V sprevozu bodo korakale vojaška, železničarska in sokolska godba. Akcijski odbor je prosil gosp. župana dr. Ravnihara, direktorja Jantigaja, primarja dr. Založarja in g. Verbiča, da sestavijo posebno addresso, ki jo ljubljansko meščanstvo pošlje na slavnosten način na najvišje mesto. Podrobnosti in točen raspored baklade bomo še objavili.

Pozdravni večer za delegate Jadranske straže

Kakor vselej ob enakih prilikah priredi mestni župan v veliki dvorani Kazine pozdravni večer delegatom Jadranske straže. V vseh ostalih prostorih pa se razvije ob tej priliki neprisljen družabni večer.

Na pozdravnem večeru bo bogat program. Poleg orkestra vojaške godbe bo nastopil naš priključil slovenski vokalni kvintet in Tone Petrovič z nekaterimi pevskeimi točkami.

Tudi v tujini slavljeno naš operni pevec Ado Derjani nas bo razveselil s par pesmicami.

Opozorjamo, da bo naš list podrobnejši spored kongresa Jadranske straže še priobčil. Na poznanje na vzorne ugodnosti ob priliki kongresa!

Četrtninska voznina za kongres JS

Oblastni odbor JS v Ljubljani obvešča vse članstvo in vso javnost, da je odobrena četrtninska voznina za člane JS — udeležence kongresa v Ljubljani. Vozna ugodnost velja za voznjo v Ljubljano v času od 3. do vključno 6., a v povratku od 5. do vključno 10. septembra v vseh vlakih, razen

lukušnih. Ta ugodnost velja za odrasle in za mladek JS.

Vsak udeleženec, ki hoče biti deležen te ugodnosti mora imeti člansko legitimacijo, na podlagi katere kupi na odhodni postaji polovično vozno karto, a poleg tega še posebno železniško legitimacijo obrazec 14, ki se dobi na vsaki železniški postaji. Tako vozno karto, kakor železniško legitimacijo, mora pri prihodu v Ljubljani obdržati ter se javiti v kongresni informacijski pisarni, kjer prejme, kakor je bilo že objavljeno, posebno kongresno knjižico. Pred povratkom mora vsak član predložiti potniški blagajni na železniški postaji v Ljubljani žel. legitimacijo v žigosanje, ker brez žiga postaje Ljubljana ne bo veljal brezplačen povratek na osnovi vozne karte, ki je veljala za prihod v Ljubljani. Oblastni odbor je vsem podružnicam JS v dravski banovini že včeraj razposlal posebno okrožnico s podrobnimi navodili. Zato naj se vsak obrne na pojasnila na najbližji odbor ali Poverjeništvu JS.

Doslej izdana — prednji nasprotna navodila ne veljajo!

Manifestacije 6. septembra ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v Ljubljani bodo po vseh pripravah sodeč največje, kar jih je doslej Ljubljana videla. Zato naj nihče ne zamudi prilike, da ob tako ugodnih pogojih ne bi prisostvoval tem svečanostim!

Jadran vas kliče, da s svojo navzočnostjo na kongresu dokažete, da ni Jugoslavija brez Jadrana!

★

Belgrajske vesti

Belgrad, 1. sept. m. Danes je več sto mlekarnarjev iz Belgrada, Pančeva in Zemuna, priredilo zborovanje, na katerem je bil sprejet sklep, da se cene mleku zvišajo.

Belgrad, 1. sept. m. Snoči se je peljal skozi Belgrad bolgarski princ Kiril in zunanji minister Kjoisevanov. Princ Kiril gre na pogreb belgijske kraljice Astride, dr. Kjoisevanov pa potuje na zasedanje ZN. Zunanji minister Kjoisevanov je izjavil časnikiarjem, da se nadaljuje politika zblizevanja med Bolgarijo in Jugoslavijo in da sedanji poslanik na našem dvoru Kazasov zadovoljivo vrti svojo misijo v tej smeri.

Belgrad, 1. sept. m. Danes so se pričele velike skavtske svečanosti, ki bodo trajale 11 dni. V topičerskem parku je urbojenih okoli 3000 skavtov. Danes je bila otvorjena tudi velika skavtska razstava, na kateri je imel daljši govor minister za telesno vzgojo naroda g. Komnenović.

— Motnje v železnicah in črvenem, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoznost, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josef« grešček.

Inozemski arheologi v Sloveniji

Udeleženci VI. študijskega potovanja nemških in podonavskih arheologov od 3. do 13. septembra

Ljubljana, 1. sept.

V teku današnjega in jutrišnjega dne prispejo v Ljubljano prvi udeleženci VI. študijske ekakurije nemških in podonavskih arheologov. Kakor je iz dosedanjih prijav razvidno, se je vabilu odzvalo prav lepo številno inozemskih in domačih znanstvenikov, ki se zanimajo za zgodovino naših krajev v starem veku, upali pa je, da se bodo nekateri še priglasili. Izmed inozemskih znanstvenikov so se priglasili sledeči gospodje in dame:

Ailfödr dr. Andreas, univ. prof., Budapest; Banner dr. Janos, univ. prof., Segedin; Behrens dr. Gustav, prof. in ravnatelj rimsko-germ. centralnega muzeja, Mainz; Bersu dr. Gerhard, 1. direktor rimsko-germ. komisije nem. arh. inst. v Frankfurtu; gospa dr. Bersu; Dehn dr. W., asist. pri »Rheinisches Landesmuseum«, Trier; Egger dr. Rudolf, univ. prof. in ravn. avstr. arheol. instituta, Dunaj; Erdélyi dr. Gizela, kustos madjar. narod. muzeja, Budapest; Fremersdorf dr. Fritz, ravn. rimskega in german. odd. Wallraf-Richartz Museum, Köln a. Rh.; Juhász dr. Georgine, Budapest; Kahrestedt dr. Ulrich, univ. prof., Göttingen; Koethe dr. Harald, priv. doc., Bonn-Trier; Nagy dr. Lajos, priv. doc. in kustos mestn. muzeja, Budapest; Paulovics dr. Stefan, kustos narod. muzeja, Budapest; Rau dr. Reinhold, Studienrat, Stuttgart; Richter dr. priv. doc., Giessen; Syme Ronald, univ. prof., Oxford; Tompa dr. Ferenc, ravn. prazgodovinskega odd. na madjar. nar. muzeju, Budapest; Van Giffen dr. Albert Eggers, ravnatelj arheol. instit. na univerzi v Groningenu (Holandija); Willwoseder dr. Kurt, univ. asistent, Dunaj; Zeiss dr. Hans, univ. prof., München; Werner dr. Joachim, asistent rimsko-germ. kom., Frankfurt a. M.; Reiszvitz dr. I. A. von, zgodovinar, Berlin.

Z njimi si bodo ogledali naše predzgodovinske in ranozgodovinske spomenike sledeči udeleženci iz Jugoslavije:

Abramič dr. Mihovil, ravnatelj muzeja v Splitu; dr. Viktor Hofiler, univ. prof. in ravnatelj muzeja v Zagrebu; dr. Rudolf Bratanič, prof. in ravnatelj muzeja v Nišu; dr. Ante Grgin, kustos muzeja v Splitu; dr. Miodrag Grbič, kustos muzeja

prince Pavla v Belgradu; Dimitrije Sergejevski, kustos muzeja v Sarajevu; dr. France Stele, konservator, Ljubljana; dr. Balduin Sarica, univ. prof., Ljubljana; dr. Jože Klemenč, kustos muzeja v Zagrebu; dr. Rajko Ložar, kustos muzeja v Ljubljani.

Namen te in podobnih ekakurij je, da si znanstveniki ogledajo tudi najdišča, ki so sicer posameznikom težje dostopna, dasi so enako važna. Navadno se zveže s takim potovanjem tudi študij nekega specialnega problema, radi česar se na ekakurijo podajo navadno ljudje, ki jih veže tudi živo stvarno zanimanje in isti interes. V ospredju letošnje ekakurije stoji problem Japodov in njihovega podjarmljenja po Rimljanih. Japodi so bili mešana ilirsko-keltska ljudstva, ki so prebivala zlasti po južni in južnovzhodni Kranjski, severno-zahodni Hrvaški, Gorskem Kotaru in delu Like. Na ekakuriji se bodo pretresala ne samo vprašanja etnične pripadnosti Japodov in njihove kulture, temveč tudi način, kako so si jih Rimljani podvržili z vsemi strateškimi in vojaškimi podjetji. Poleg problema Japodov bo zanimala udeležence ekakurije zlasti kultura pozne antike v naših in hrvaških krajih in je v smislu obeh specialnih področij izdelan potni program. Njegovi zanimivosti ustreza obilni priglas udeležencev, nekateri se pa žal poto ne bodo mogli udeležiti, ker jih vežejo prav isti čas drugje vršči se kongresi.

Posebno presenečenje je prof. Sarica pripravil svojim tovarišem-arheologom z izkopninami na Velikih Malencah pri Brezicah. Tam je prof. Sarica kopal že leta 1929 in 1930 ter je odkril ostanke pozno-rimske trdnjave, ki je očitno varovala rimsko državo proti vpadam Kvadov, Markomanov in nekaterih germanskih plemen iz Panonske nižine. Prejšnji teden je prof. Sarica dokončal s temi odkopavanji. Odkril je zapadna vrata te trdnjave, ki so še kar dobro ohranjena. V tej trdnjavi je bila v pozno-rimski dobi sezidana tudi krščanska cerkev, ki je dosedaj na bivšem Kranjskem edina dokazana starokršč. cerkev. Naša slika nam kaže obrise trdnjave, v tlorisu pa so vrata. V levem kotu tlorisa so označena zapadna vrata te trdnjave.

Bled, 1. septembra. Diplomatsko življenje in vrvenje na Bledu pomenjuje. Politiki, ki so se na kakršenkoli način udeležili jubilejne konference Male zveze, se sedaj polni zadovoljstva poslavljajo in opravečajo od svojih tovarišev s prisrčnim »Na svidenje«. Avtomobili drviijo po sivi asfaltni cesti proti postaji Lesce-Bled in že pelje s postaje vlak, ki drvi dalje proč od Bleda. Politiki odhajajo sedaj veseli, deloma odpočiti, deloma nasrkani novih idej na svojo nova ali stara službena mesta.

Tako se je snoči poslovil velik prijatelj Bleda naš ministrski predsednik dr. Milan Stojadinović. Zvečer se je odpeljal na Lesce-Bled ter vstopil ob 11 na vlak proti Jesenicam, od koder se je davi odpeljal naprej proti Parizu. Na njegovi poti ga spremljata gospa soproga in šef kabineta v zunanjem ministertvu g. Protič. Vendar se pa predsednik vlade ni v tem letu za stalno poslovil od Bleda, kajti izrazil se je, da se že v kratkem času povrne.

Odgovor Abesinije

Proti topovom - petrolej ...

Velikansko razburjenje radi petrolejskih koncesij v Abesiniji

„Iznenadena“ Anglija

London, 1. sept. AA. V angleški javnosti je napravila vest o odstopu velike petrolejsko-rudarske koncesije v Abesiniji neki angleško-ameriški družbi zelo močan dojem. Politični krogi se boje, da utegne ta vest napraviti v tujini zelo slab vtis, zlasti pa zdaj, ko se bo vršil usodni sestanek sveta Zveze narodov. Z neke strani bodo držanje angleške vlade v italijansko-abesinskem sporu zaradi tega spravljati v zvezo s to koncesijo.

Tednik »Observer« piše o tem: Mislmo, da je odveč dokazovati, da je angleška vlada v sedanjih okolištinah storila vse drugo, samo ne tega, da bi bila posredno ali neposredno podpirala pridobitev te koncesije. Žal pa je prav tako jasno, da tudi najbolj kategorična izjava s strani angleške vlade ne bo mogla ublažiti slabega dojma, ki ga bo vest o tej koncesiji napravila po vsem svetu.

Angleška vlada „ničesar ne ve“

Snoči je izšlo uradno poročilo, ki pravi, da angleška vlada ni prejela še nobenega potrdila časopisnih poročil o koncesijah, tičočih se petrolejskih vrelcev in rudinskih ležišč v Abesiniji.

Angleška vlada je poslala svojemu pooblaščenju v Addis-Abebi navodilo, v katerem pravi, da bi se morala o takih koncesijah na podlagi čl. 2. sporazuma med Veliko Britanijo, Francijo in Italijo iz leta 1906 vršiti predhodna pogajanja.

Poslanik Velike Britanije v Abesiniji je bil pozvan, naj v zvezi s poročili o koncesijah, obvesti abesinskega cesarja, da po mnenju angleške vlade ne bi kazalo teh koncesij oktroirati.

Tudi Francija ...

Paris, 1. septembra. AA. Današnje pariške jutranjke je vest o angleško-ameriški koncesiji v Abesiniji dokaj presenetila. Vsi soglašajo v tem, da bo vprašanje te koncesije italijansko-abesinski spor še bolj poostroilo.

»Echo de Paris« smatra, da pomeni ta koncesija močan udarec za stališče o sankcijah. Preveč lahko bo mogoče zdaj dvomiti v neopranost in neprizadetost tistih, ki zahtevajo sankcije, čeprav se je angleška vlada podvzvala z izjavo, da s temi koncesijami ni v nobeni zvezi.

»Matine« objavlja članek o koncesijah, ki jih je podelil abesinski cesar neki angleško-ameriški petrolejski družbi. Po mnenju lista se abesinskega cesarju ne more ničesar očitati. Ukrepi za go-

Proračun za leto 1936-37

Belgrad, 31. avgusta. m. V finančnem ministertvu je končano delo na izdelavi novega proračuna za 1936-37. Finančni minister Letica je poslal osnutek novega proračuna predsedniku ministrskega sveta v podpis, nakar bo prišel v proučitev pred narodno skupščino. V proračunu je določeno znatno varčevanje na temelju razpisa, ki ga je finančni minister svojačasno poslal vsem ministertvom.

Belgrad, 31. avgusta. AA. Kmetijski minister bo sprejemal občinstvo ob torkih in petkih od 9. do 12.

Doklada za Rdeči križ

Belgrad, 31. avgusta. AA. Po določbah čl. 42. točke 11. zakona o Rdečem križu kraljevine Jugoslavije od 5. septembra 1933 se bo v času od vstetega 15. do vstetega 21. septembra t. l. pobirala v korist omenjenega društva doklada na vse vozne dokumente, in sicer po 30 par od vsakeh začeti 100 Din voznine. Ta doklada se bo pobirala pri prodaji voznih listkov na potniški blagajni. Pri izdaji polovinskih kartonskih voznih listkov se bo doklada pobirala za vsako polovico po njeni vrednosti. Pri povratnih listkih bo treba plačati doklado dvojno, pri čemer se bo upoštevala vozina v eni smeri, ne pa tudi za povratek.

Opozorilo

Akcijski odbor za proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. pod predsedstvom župana dr. V. Ravnihara, poziva vsa društva, da prijavijo svojo udeležbo za sodelovanje do incl. torka dne 3. septembra opoldne mestnemu poglavarstvu na naslov predsednika g. župana dr. Vladimirja Ravnihara. Zaeno naj tudi vsako društvo javi po 2 člana v reditelski odsek.

Nemške vojaške vaje

Berlin, 31. avgusta. AA. Med 2. in 7. septembrom bodo na prostoru med Hanovrom in Hamburgom velike vojaške vaje sestave armade.

Uradni komunikacije naglašajo, da bodo to prve velike vojaške vaje nemške vojske po versajski pogodbi, v katerih bodo sodelovala vsa sredstva moderne vojne. Na koncu vaj bo velika vojaška parada.

★

Paris, 1. septembra. AA. V okolici Chaumonta je zadeli avtomobil, ki ga je vodil lektor belgrajskega vseučilišča Paul Masset v drevo in se prevrnil. Lektor je bil ranjen na čelo in v levo roko. Njegova hudo ranjena soproga, ki ima težke poškodbe na glavi in po kolesu, najbrž ne bo ostala pri življenju. Trije otroci so stali nepoškodovani, dva pa sta lahko ranjena. Ranjence so prepeljali v bolnico.

Na Bledu je ostal le še turški zunanji minister Ruždi-Aras, ki se z belgrajskim turškim poslanikom Hajder-Alije in sprehaja po Bledu. Turški zunanji minister nadaljuje danes zvečer s svojim spremljevalcem pot v Zenevo na zasedanje Zveze narodov.

Danes in včeraj so se poslovile od Bleda tudi vse tri delegacije časnikiarjev, ki so bile to pot zbrane na Bledu. Ti možje so bili prava sreča za naše Blejce, saj so raznašali o njih samo lepe in dobre vesti. Upamo, da so jih Blejci zadovoljili in da so odnesli z Bleda najlepše spomine in utise ter bodo gotovo iz srca radi priporočili blejski biser širnemu svetu.

Vojvoda Kentski odpotoval

Bohinj, 1. septembra. AA. Danes sta odpotovala iz Bohinja Nj. kr. Vis. vojvoda in vojvodinja Kentska. Visoka potnika potujeta preko Pariza v London.

spodarsko obnovo države se lahko izvrše tudi po morebitnem brutalnem porazu. Šele sedaj, prvi list dalje, je mogoče razumeti besede abesinskega cesarja, da Abesinija, če bo morala nekega dne postati mandatna država, ne bo tega mandata dala Italiji. Prav tako ni mogoče reči, da je ta zasebna pogodba v nasprotju s pogodbami iz leta 1906 in 1925, ker Abesinija teh pogodb med Veliko Britanijo, Francijo in Italijo nikoli ni priznala.

Rim poizveduje

Rim, 1. sept. AA. Kakor poročajo, je italijanska vlada pozvala svojega poslanika v Londonu, naj dožene pravo stanje o koncesijah, ki jih je Abesinija podelila.

Tukajšnji politični krogi so mnenja, da po mneni pogodba med abesinskim cesarjem in angleško-ameriško družbo hudo kršitev pogodbe, ki jo je podpisala Velika Britanija, prav tako pa tudi kršitev izjave o nevtralnosti, ki so jo nedavno tega objavile Zedinjene države.

Triletna pogajanja

Addis Abeba, 1. septembra. AA. Merodajni krogi izjavljajo, da so se pogajanja o koncesiji za petrolejske vrelce in rudnike v Abesiniji vršila tri leta. Najprvo je Abesinija predlagala podobno koncesijo nekemu Italijanu, zastopniku znane ameriške tvrdke, ki pa je tedanje pogoje odklonil. Tu naglašajo, da pri tej koncesiji ne gre za politično dejanje.

Addis Abeba se prazni

Addis Abeba, 1. septembra. AA. Kakor poročajo je del prebivalstva zapustil prestolnico, ker se boji napadov iz zraka. Cesar Haile Selassie je tudi na prebivalstvo proglas, v katerem ga poziva, naj ohrani mir in naj ne zapusti prestolnice.

Italijanske podmornice zapirajo pol v Indijo?

London, 1. septembra. AA. Koncentracija italijanskih podmornic na Siciliji in ob obali severne Afrike je napravila v angleških krogih ogromno senzacijo. »Star« piše, da bi zdaj bilo mogoče vzhodni del Sredozemskega morja in Egipt popolnoma ločiti od zapadnega in preprečiti prehod angleških in francoskih vojnih in trgovinskih ladij.

Zborovanje opozicije

Belgrad, 1. sept. m. Danes je bilo več zborovanj opozicije, med katerimi je bilo najvažnejše v Kostajnici. Na tem zborovanju je govoril znani pravik bivše SDS dr. Venčeslav Vilder, ki se je v svojem govoru držal le v okviru izjav, ki so ostro obsojale bivše režime, zlasti pa režim Bogoljuba Jevtiča. Značilno je, da se Vilder na tem zborovanju ni prav nič dotaknil vprašanja JRZ.

V Kuli in drugih mestih so bila istotako zborovanja Hoderove stranke. Tudi drugod so priredili pristajši združene opozicijske shode, ki pa niso bili posebno važni.

V Skoplju je izvoljen akcijski odbor za JRZ. V Veliki Plani je bilo istotako zborovanje, ki ga je sklical dr. Uroš Stajič in katerega se je udeležilo okrog 200 delegatov. Navzočni so bili tudi trije narodni poslanci. Mislili se, da se bodo narodni poslanci Gjura Lazič, L. Savič, Luka Avramović, Djordje Jevtič in Savič ločili od te skupine ter da bodo ustanovili svoj poseben zemljoradniški klub.

Zborovanje mizarjev

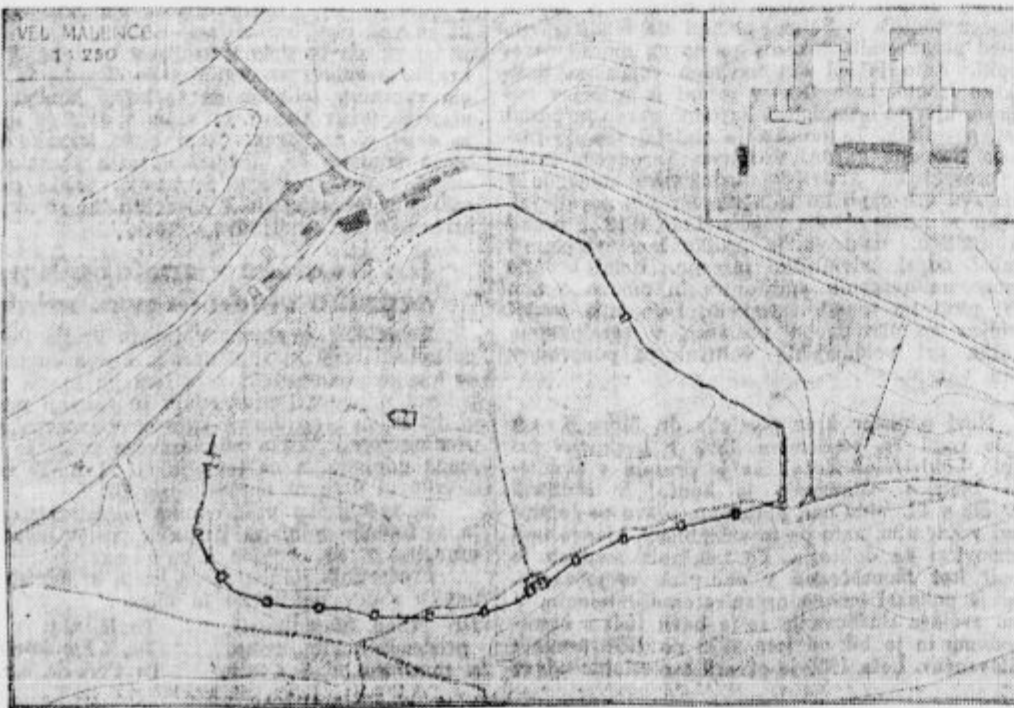
Belgrad, 1. sept. m. Pred nekaj dnevi se je vršilo zborovanje mizarjev, ki zahtevajo zboljšanje svojega gmojnega položaja. Ker med delodajalci in mizarji ni prišlo do sporazuma, se je zborovanje danes ponovno vršilo, žal tudi sedaj brez uspeha. Zaradi tega je za sredo določena skupna konferenca delodajalcev in poverjenikov delavskega sindikata. Če ne bo prišlo do sporazuma, bo stopilo v stavko okoli 3000 mizarjev. Mizarji so trdno odločeni, da prično borbo za svoj obstanek, ker jim sedanjí zaslužek ne nudi človeka dostojnega življenja.

Šah v Varšavi

Varšava, 1. septembra. A. Šahovska olimpijada je končana. Sev. Amerika je v tretjič zasedla prvo mesto. Dosegla je 54 točk. Druga je Švedska s 52 in pol točke, sledi Poljska z 52 točkami. Četrta je Madžarska z 51 točkami, peta Češkoslovaška 49 točk, šesta Jugoslavija 45 in pol točke, sedma je Avstrija 43 in pol točke, osma Argentina 42 točk. Sleda Letonska 41, Francija 38, Estonska 37 in pol, Velika Britanija 37, Finska 35, Litva 34, Palestina 32, Danska 31 in pol, Romunija 27 in pol, Italija 24 Svica 21 in Irska 12 točk.

Amerika prelomi s Sovjeti

London, 1. septembra. AA. Reuter poroča iz Washingtona: Zun. minister Cordell Hull je izjavil novinarjem, da bo ohranitev prijateljskih stikov med USA in Sovjetsko Rusijo odvisna od tega, ali se bo moskovska vlada strogo ravnala po sprejeti obvezi o neposeganju v notranje zadeve USA.

Od Soče čez Zilo

Naša slovanska ljubezen

Bilo je pred leti nekje na Koroškem. V slovenski župniji. Nemški župnik L. je pridigal posebej slovenskim poslušalcem. Govoril je o potrebi molitve za Rusijo. In je rekel: »Posebno pa morate moliti za Ruse v Sloveniji, ki ste z njimi v plemenitem sorodstvu (stammverwandt).«

Vprašati se moramo, ali je naša ljubezen do ostalih Slovanov samo zadeva čustva, ali pa je ta ljubezen razumsko utemeljena? Ali zahtevajo razlogi razuma, da si morajo skazovati Slovani med seboj posebno ljubezen? Ali pa je to samo zadeva srca, ki hladnega razuma nič ne briga?

Kaj pravi k temu krščanska etika? Krščansko pravoslovje, ki nam govori o naših dolžnostih do Boga, do sebe in do bližnjega, nam pravi, da naša slovanska ljubezen ni samo zadeva megle, ne-preračunljivega slepega čustva, marveč, da je posebna ljubezen med Slovani etična, pravstvena dolžnost! Slovan, ki to ljubezen oziroma obzir na to ljubezen izloči iz svojega ravnanja in zadržanja, ravna proti krščanski etiki! Cisto nekrščanski egoizem je, če Slovan, bodisi posameznik ali pa cel narod, ne pozna nikake obzirnosti do drugih Slovanov oziroma slovanskih narodov. Obzirnost in vzajemnost med Slovani in med slovanskimi narodi ni stvar zgolj bolj ali manj hladnega čustva, marveč je zadeva etike, torej tudi zahteva razuma.

V knjigi: Lehrbuch der Moralphilosophie, spisal Alfonz Lehmen S. J., na novo izdal Viktor Cathrein S. J., stoji v 4. izdaji na strani 119: »Ljubezen do soljudi se mora držati gotovega reda: čim tesneje je kak človek zvezan z drugim, tem več ljubezni mu je dolžan.«

To je razlog naše posebne ljubezni do lastnega naroda, s katerim smo po naravi tesneje, ožje zvezani. To je pa tudi razlog naše posebne ljubezni do ostalih slovanskih bratov. Po krvi in jeziku so nam bližji, zato smo jim dolžni posebno ljubezen.

Vzemimo še drugega katoliškega moralista. P. H. Noldin S. J. pravi v svojem delu: Summa theologiae moralis v knjigi o zapovedih: »Bližnje moramo ljubiti ne vse z enako stopnjo ljubezni. Kajti sama razumna narava nas priganja, da one bolj ljubimo, s katerimi smo ožje zvezani; milost pa narave ne uničuje, marveč je spolnjuje; zato tudi z nadnaravno (krščansko) ljubeznijo smemo in moramo one bolj ljubiti, ki so z nami ožje zvezani.«

Naši slovanski bratje so z nami po krvi in jeziku ožje zvezani nego neslovani, zato smo jim tudi dolžni večjo ljubezen. Naši »bratje po krvi in jeziku« — že Andrej Einspieler je rabil ta izraz — so seveda predvsem pripadniki našega lastnega naroda. Nadalje pa tudi vsi ostali Slovani. Zato je Nemec čisto pravilno povedal, ko je rekel, da smo Slovenci — in ravnotako ostali Slovani — še prav posebno dolžni moliti za Rusijo. Slovani smo še prav posebno dolžni pomagati po svoji moči našim ruskim bratom, da bi bili rešeni strašne šibe božje — boljševizma!

Isto dolžnost posebne ljubezni do naših slovanskih bratov povzamemo tudi iz Spiragovih besed v njegovem Kat. ljudskem katekizmu. Ko govori namreč o posebni ljubezni do lastnega naroda, pravi: »In z a kaj moramo ljubiti narod, iz katerega izhajamo in ki mu pripadamo? Ker je narod velika družina, veliko krvno sorodstvo. Kakor svoje krvne sorodnike bolj ljubimo nego tuje, tako moramo tudi svoj narod bolj ljubiti kot vsakega tujega.« — Za lastnim narodom pa so nam ostali slovanski narodi bližji nego neslovanski narodi. Torej smo jim dolžni večjo ljubezen!

Krščanska etika nam torej pravi, da kakor naša ljubezen do lastnega naroda, tako tudi naša ljubezen do ostalih slovanskih bratov ni zgolj zadeva čustva, marveč je globoko utemeljena v nauku in zapovedi urejene ljubezni do bližnjega!

Srebrni jubilej gosp. župnika Starca. V iskreni slovesnosti je praznovala hodiška fara dne 18. avg. srebrni jubilej svojega priljubljenega dušnega pastirja g. Ivana Starca. Ni menda farana, ki ne bi bil že trkal na vrata župnišča s prošnjo, in ga ni, ki bi župnišče bil zapuščen brez pomoči ali tolažbe. Zato ni čuda, da so vsi posvetili svoje moči jubilejnemu dnevu, da izrazijo s tem svojo hvaležnost. Od župnišča do cerkve se je vil ovenčan pot, slavoloki so oznanjali slavnost, nadstave praznična cerkev je pričakovala svojega duhovnika. V soboto so priridili peveci slavljencu lepo podoknico. V nedeljo jutraj pa se je zbrala pred župniščem nepregledna množica ljudstva iz vseh delov fare. Po zdrave je otvoril dijak osmošolec s primerno deklaracijo, nato so pozdravili jubilara cerkvena nadklučarja, gosp. nadučitelja, župana iz Hodiš, naj bi slavljenec ostal med njimi še do zlatega jubileja. Vidno ginjen je vzel gosp. župnik te lepe dokaze otroške hvaležnosti na znanje, nakar je pevski zbor zaključil zunanje slavje. V častnem sprevodu je nato množica vodila svojega dušnega pastirja v cerkev, ki že dolgo ni bila tako nabito polna. Pridigal je gosp. tajnik Millonig o pomenu in delu duhovnikovem, nakar je gosp. jubilar dal slovesno sv. mašo, pri kateri je pel hodiški pevski zbor novo slovensko mašo. S tem je bila slavnost končana. — Bog ohrani gosp. župnika Starca še mnogo let v blagor fari in prid narod!

V Hodišah so pokopali Boštjana Roperja, po dom. Ostermana v Pričah. Rajni je bil vseskozi značajan mož, član odbora posojilnice in velik prijatelj »Zvezde«. Ko to društvo ni smelo zborovati v nobeni gostilni, se je zateklo pod njegovo streho. In takrat je prvič nastala misel, da društveniki pozidajo dom za verske in narodne organizacije. Takrat društvo ni dobilo prostorov ne v Hodišah, Dvorcu ali Sekiri in odločnost Slovencev pri obnem zboru pod Ostermanovo streho je dala prvo pobudo, da se je začela pripravljati zgradba svojega doma. Rajnemu gospodarju je društvo zapelo ob dom in na grobu ganljivo slovo. Bil je dolgotrajni odbornik posojilnice v Hodišah. Pogreba se je udeležilo ogromno število ljudstva, posebno moških. N. p. v. m.!

Zaradi veleizdaje in razširjanja komunističnih letakov so bili pred celovskim porotnim sodiščem obsojeni Franc Haderlap na 21/2, Karel Prušnik, Janez Schlaf in Valentin Kordes, vsi iz Železne Kaple, na 5 let ječe.

Do smrti je povzela lokomotiva na postaji Treibach pri Brezjah dva železničarja.

Znani belgijski profesor Piccard namerava, kakor poročajo, svoj prihodnji vzlet z balonom v stratosfero izvršiti iz Koroške in sicer z Osojskega jezera. Trenutno se nahaja profesor Piccard na Tirolskem in študira teren.

Na Dunaju je umrla mati avstrijskega kanclerja Ana pl. Schuschnigg.

Italijanski konzul v Celovcu cav. Arno je odpoklican, na njegovo mesto je imenovan cav. dr. Castellani.

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 23. V. 1935.

Primorske novice

Smrtna kosa. V Idriji so 16. avgusta pokopali Milana Kovčiča, sina ugledne idrijske rodbine. Kovčič je bil rojstnega letnika 1911 in je bil kot tak poslan v vzhodno Afriko. Tam pa je obolel, nakar so ga prepeljali v Turin, kjer pa je v bolnišnici umrl. Odtod so ga prepeljali v rojstni kraj.

Nova bolnišnica in nova vojašnica. V Gorici so pričeli zidati bolnišnico, ki bo menda namenjena jetičnim. V Gorici bosta potem takem kar dve bolnišnici za jetične, zakaj eno so že pred leti dogradili na periferiji mesta. Pravijo, da prejšnja bolnišnica ne odgovarja skoraj v nobenem oziru za zdravljenje jetičnih in da radi tega grade novo. Možno je pa tudi, da ima zgradba druge namene. — V Krmini pa so začeli graditi vojašnico, ki bo precej velikega obsega. Dolga bo nad 100 m. Pravijo, da bo to največja vojašnica, kar jih je na Goriškem in Primorskem.

Pred goriskim kazenskim sodiščem se je 22. avgusta zagovarjalo 7 mladih fantov iz Zage pri Bovcu, ki so bili obtoženi, da so 23. januarja t. l. napadli in poškodovali alpinskega podčastnika Evgena Tibolli, kateremu da so se rane zacelile šele v 20 dneh. Državni pravdnik je njihov obtožbo poostiril še s trditvijo, da so podčastnika napadli iz neutemeljenih razlogov, vendar se je v teku razprave izkazalo, da ta obtožba okolščina ne priha-ju v postev. Obsojeni so bili: 25 letni Anton Pičulin na 7 mesecev zapora, 25 letni Alojzij Kutin, 27 letni Josip Zagar, 23 letni France Rot in 23 letni Anton Rot pa na 4 mesece in 20 dni zapora. 28 letni France Rot pa je bil radi pomanjkanja dokazov oproščen.

Na Sveto goro pri Gorici je poromala že druga skupina ljubljanskih romarjev, okrog 40 po številu. Novo mašo je 21. avgusta pel v Rihemberku g. Stanko Zerjal, ki je dovršil bogoslovje na ljubljanski univerzi.

Vse produktne borze v Italiji so s posebnim zakonom ukinjene. Med njimi je tudi tržška produktna borza, ki je bila ustanovljena pred 180 leti. Ob tej priliki prinaša »Piccolo« članek, v katerem se mu neprikrito toži za lepimi starimi časi, ko je tržška produktna borza določala cene za skoraj vso Evropo. — Produktne borze so ukinjene radi tega, ker se je v zadnjem času razpasla na njih

razbrzdana spekulacija in to radi vojne nevarnosti v Vzhodni Afriki. Trst je kajpada z ukinjenjem produktivne borze zelo prizadet, ker mu je s tem odvzet spet eden važnih čimteljev gospodarskega življenja. Izgubil je s tem še ono malo gospodarskega pomena, ki mu je še ostal.

Elektrificirani bosta železniški progi Trst-Videm in Trst-Postojna. Tako napoveduje takozvani koledar fašističnega režima za prihodnje leto.

Goriški grad nameravajo restavrirati, in sicer iz vsote 200.000 lir, ki jo je dalo ministrstvo za javna dela na razpolago goriški pokrajinski upravi. Načrti so napravljeni in se bo restavracija izvršila pod kontrolo državne instance za spomenike.

Stroge odredbe za obmejna lovišča v Julijski krajini. Ko je Italija urejala svojo lovsko zakonodajo, se je združenim naporom vseh lovskih krogov v Julijski Krajini in na Tridentinskem kočno posrečilo, da se je v teh pokrajinah ohranil stari sistem, to je sistem občinskega lova, izvršenega v zakupu pod nadzorstvom javne oblasti, v nasprotju s sistemom prostega lova. V alpskem predelu se pričena to 8. septembra in se končuje 15. decembra. Ker se torej bliža letošnji lov, objavlja tržška pokrajinska lovska komisija glavna določila novega lovskega zakona. Zanimivo je določilo o obmejnih loviščih. Tod sme loviti le tisti, ki ima vrhu vsega še posebno dovoljenje pokrajinskega prefekta. V tržški pokrajini so proglašena za obmejna lovišča ne samo lovišče v Buhovju in Postojni, temveč v Slavini, Hrenovicah, Sempetru na Krasu in poseben predpis velja še za občine Šmihel pri Postojni, Senožeče, Košana in Dolino pri Trstu.

Novega fašističnega komisarja so dobile Dolenje, in sicer v osebi g. Torregrossa. — Po odredbi goriške prefekture pa je bil občinski tajnik Benvenuto Gino premeščen iz Rihemberka v Sv. Križ v Vipavski dolini, na njegovo mesto pa pride tajnik v Crničah Batistin Leonardo.

Uraynali in poravnali bodo cesto iz Gorič pri Divači dalje v dolino Reke mimo Famelj, Dolenjih in Gorenjih Vrem. Na cesti bodo odpravili vse ovinke, zgradili štiri mostove in razširili cestniški na 7 metrov širine. Cesta bo važna predvsem v vojaškem, pa tudi v turistično-prometnem oziru.

VLADA I KOMP.
TEOKAROVIC
INDUSTRIJA VOLNENIH TKANIN - PARACIN

Abesinska legenda

Abesinski otroci se uče v svojih šolah, da je ognjišče prave kulture le v Abesiniji. Njihovi učitelji jih uče, da so edino Abesinci ohranili pravo, nepotvorno krščanstvo, dočim so rimski papež in vsi ortodoksni patriarhi in luteranski škofje pravi heretiki. Nauče se tudi tega, da so prebivalci Italije še nekulturni brezbožniki, da pa abesinski svečeniki že 2000 let marljivo študirajo Novo zavezo.

Podlaga za te trditve je zelo originalna. Prebivalci črnega cesarstva trdno verujejo v to, kar mi smatramo za legendo, kakaj ta legenda velja še danes kot oficialna zgodovina Abesinije.

Po tem izročilu je vladala v Abesiniji 1000 let pred Kristusom močna kraljica Makeda, ki se je imenovala »kraljica od Sabec«. (Po mnenju modernih raziskovalcev se je kraljestvo kraljice Sabe nahajalo na drugi strani Rdečega morja, na jugu današnje Arabije.) Makeda je vzdrževala številne trgovske vezi z vsem Orientom. Eden od njenih agentov, ki je deloval v tem smislu v državah na vzhodni obali Sredozemskega morja, se je imenoval Samrin. Ta Samrin je na svojem trgovskem potovanju prišel tudi v Jeruzalem, kjer je vladal kralj Salomon, znan daleč naokrog zaradi svojega bogastva in svoje modrosti. Salomon se je v tem času ravno pripravljal, da bi začel graditi velikanjski tempelj. Spretni abesinski trgovci je takoj uvideli, da bi se pri tej gradnji utegnili doseči visoka naročila plemenitih kovin, slonove kosti in finega lesa. Potem ko je temeljito proučil gospodarske razmere judovskega kraljestva, se je vrnil v Abesinijo. Tam je njegovi govorniški spretnosti uspelo prepričati kraljico Makedo, da naj zaradi velike važnosti graditve tega templja svečano obišče kralja Salomona.

Kraljica Makeda je vladala tedaj že celih 50 let in je bila torej dama že v boljših letih. Kljub temu je krenila na pot z obilnim spremstvom in z zbirko najboljših in najlepših izdelkov svoje dežele. Kralj Salomon je svojo kraljevsko tovarišico sprejel z velikimi častmi in ceremonijami. Koj nato pa so gospodarski eksperti obeh dežel začeli pogajanja.

Toda dogodilo se je nekaj nepredvidenega. Iz gospodarskih in političnih zvez se je razvila še tretje vrste zveza, ki pa je bila mnogo nežnejše narave. Ko so se naposled zaključile svečanosti in so slednjič minili tudi medeni meseci, se je kraljica Makeda vrnila v svoje afriško kraljestvo. Prodala je robo, poleg tega pa so bile sklenjene nadobudne zveze, ki so za bodočnost garantirale politično sodelovanje Abesinije in Palestine. Razen tega jo je njen kraljevski prijatelj spreobrnil na Abrahamovo vero, Makeda pa je obljubila, da bo ves svoj narod poveljevala v tej veri.

Med potjo domov — potovanje je v tedanjih časih trajalo zelo dolgo — je rodila sina, ki mu je dala ime Menelik Ebna Hakim, kar pomeni: sin modroca. Ko je odrasel, ga je poslala v Jeruzalem k njegovemu očetu. Salomon ga je spoznal po pr-

stanu, ki ga je pred leti poklonil njegovi materi. Vzradošen nad vestjo, da se je narod Etiopije spreobrnil k pravi veri, je Salomon kronal sina Menelika za »kralja južnih dežel«. Razen tega mu je izročil prepise svetih knjig ter mu dal s seboj za spremstvo nekaj učenih judovskih mož.

Toda tedaj pa je Salomon nekaj doživel, kar se mu je pač moralo zdeti velika nehvaležnost, vendar se Abesinci še danes s tem ponašajo. Novopečeni »kralj južnih dežel« je s pomočjo delatiranih mu judovskih pismoukov ukradel iz jeruzalemskega templja skrinjo zaveze ter jo vzel s seboj. Kralj Salomon je seveda opazil to občutno tatvino ter je poslal za tatovi svoje vojake, vendar se je sled za tatovi izgubila v arabski puščavi.

Samoposebi se razume, da je ta nesreča zelo nepovoljno dirnila modrega Salomona. V strahu pred svojimi podaniki je dal napraviti novo skrinjo zaveze ter jo postavil na prazno mesto. Judje — tako trdijo Abesinci — še danes ne vedo za to prevaro in pravijo, da je ta zgodba plod abesinske domišljije. Resnica se dandanes pač ne da več ugotoviti, kajti skrinja zaveze — bodisi prava ali neprava — je ob priliki požara jeruzalemskega templja pod cesarjem Tiberijem zgorela.

Menelik Ebna Hakim je srečno prišel z ukradeni skrinjo zaveze domov. Po smrti svoje matere Makede, ki je umrla v visoki starosti skoraj 100 let, je stopil na prestol z imenom zvez Judee.

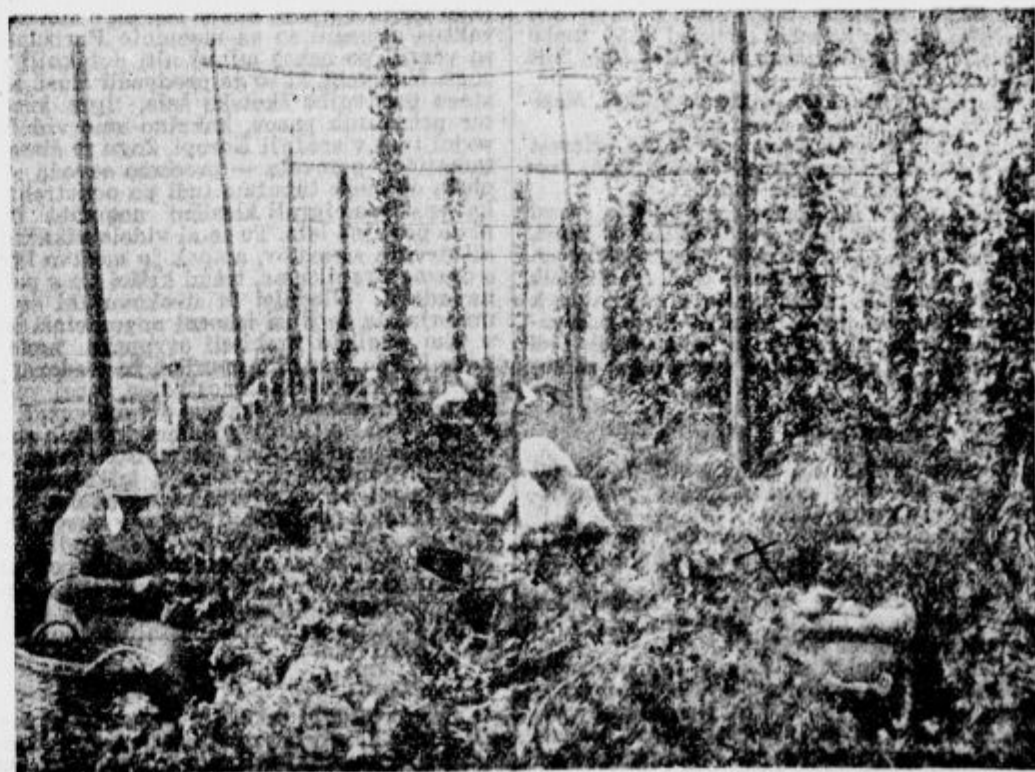
Tako razlagajo v abesinskih šolah ta kos etiopeke zgodovine. Abesinci so ostali, kakor sami trdijo, strogo pravoverni Mojzesovi verniki, dokler ni prišel mednje sv. Frumencij, ki jih je spreobrnil h krščanstvu. Pozneje so se priključili koptički monofizitski veroizpovedi, ki se je v 5. stoletju radi šizme odcepila od ostalega krščanskega sveta. Ako proučimo zgodovino religije pri Abesincih, kakor si jo sami razlagajo, potem se ne moremo čuditi njihovi trditvi, da so edinole oni pravi kristjani. O tem so tako trdno prepričani, kakor so prepričani, da so pred 3000 leti v Jeruzalemu ukradli pravo skrinjo zaveze.

Porodnišnica v Rusiji

V inozemskih medicinskih časopisih beremo, da obstajajo v sovjetski Rusiji v vseh večjih mestih posebne državne porodnišnice, ki se v zadnjem času osnavljajo tudi v vaseh. V Rusiji imajo delavke pravico do dveh mesecev plačanega dopusta pred porodom in dva meseca po porodu. Na meščanke in intelektualne delavke pa imajo pravico do plačanega dopusta 6 tednov pred in po porodu. V tem času so lahko doma ali pa v državni porodnišnici, kjer uživajo vso oskrbo brezplačno. Za te porodnišnice izda država vsako leto nad 10 milijonov zlatih rubljev.

Izvrstno uspelo.

»No, ali je ženi uspelo njeno prvo kosilo?«
»Pa kako! Spekla je celo kuharsko knjigo.«

Hmelj obirajo

Nedeljski sport

Državno prvenstvo v plavanju

Ljubljanska Ilirija je postala državni prvak

Dubrovnik, 31. avgusta. Pri današnjih plavalnih tekmah je zmagal na 200 m prsno Cerar (Ilirija), na 400 m pa Čiganović (Jug.). V waterpoolu je Jadran premagal Ilirijo s 4:3.

Dubrovnik, 1. septembra. c. Državno seniorsko prvenstvo je danes končalo sledeče. Prva je ljub-

ljanska Ilirija, ki je torej v tej skupini državni prvak. Drugi je Jug (Dubrovnik), tretja je Viktorija (Sušak), četrti Busk (Belgrad), peti Maraton (Zagreb), šesti Jadran (Hercegnovi), sedmi pa Maraton (Maribor).

V waterpoolu je državni prvak JUG (Dubrovnik), drugi je Jadran (Hercegnovi) in tretja Ilirija.

Primorje : Ilirija 4:1 (3:1)

Ljubljana, 1. septembra.

Danes sta se srečala v Ljubljani na igrišču Primorja stara ljubljanska rivala Primorje in Ilirija v tekmi v korist podvezne blagajne. Kljub temu, da tekma ni bila prvenstvena značaja, se je nabralo okrog 700 gledalcev, ki so z zanimanjem spremljali živahno tekmo. Iliriji se pozna, da nima za seboj težjih tekem in da je že nekaj mesecev brez lastnega igrišča. Primorju pa je bilo takoj videti, da je absolutiral pred kratkim težke tekme za državno prvenstvo. In v tem pravcu se je vršila današnja borba.

Moštvi sta nastopili v teh-le postavah: Primorje: Logar-Hasel, Jug-Kukanja, Slamčič, Pišek-Janežič, Pupo, Pepček, Vrhovnik, Uršič. Ilirija: Herman-Unterreiter, Berglez-Lah II, Sočan, Bogmelec, Lah I, Pikič, Slapar, Doberlet.

Prvo polovico so otvorili Primorjanci, ki so jo tudi izvajali v svojo korist. Četudi je zmagala črna-belih že v prvi polovici precej visoko izražena, so lahko trdili o poteku tega dela igre, da je bila obojestransko precej izenačena in borba vsega odprta. Lahna premoč črna-belih se je izražala precej dolgo in šele po 30 minutah so prešli belo-zeleni v močno ofenzivo, ki jim je prinesla mestoma premoč. Prvi gol za črna-bele je dal Vrhovnik v 8. minuti. Pepček je v 12. minuti s krasnim prodorom in izredno ostrim strelom postavil 2:0 za črna-bele. V 20. minuti je zopet Vrhovnik enkrat pretesel ilirijansko mrežo, nato so pa začeli se Ilirijanci pritiskati. V 23. minuti je poslal

tudi Pikič žogo v mrežo črna-belih in stanje 3:1 se glasi za Primorje, ki se do konca 1. polčasa ne spremeni. Ilirija odselej še bolj pritiska in tudi ustvarja nevarne situacije, ki ji samo zaradi velike smole niso prinesle uspeha. Toda tudi Primorju so se izjalovile nekatere nadvse zrele šanse.

V drugem polčasu so začeli s prvim udarcem belo-zeleni. Toda ta polovica pa ni prinesla tega, kar je pokazal prvi del. Kajti premoč Primorja je postajala vedno večja, tolikšna, da so se začeli nekateri igralci »igrati«, namesto da bi igrali. Ilirija pa je nasprotno vedno bolj popuščala, tako da v drugi polovici sploh ne moremo govoriti o dveh enakovrednih enajstoricah. Precej šibkejši je bila Ilirija in zato igra ni nudila onega, kar bi lahko. Edino prenapetosti so bili zadovoljni, ki so se zopet posluživali izrazov, ki spadajo vse drugam kakor pa na sportna igrišča. Edini gol, ki je padel v tem delu igre, je dal Janežič že takoj v 4. minuti in stanje 4:1 je ostalo nespremenjeno. V splošnem se pa lahko reče, da je napravila današnja tekma prav malo za propagando nogometa; še par takih tekem, pa bodo igrišča prazna.

Sodnik g. Lukežič je bil v presoji nesiguren.

Reprezentanca II. razr.: Hermes 3:2 (1:0).

V predtekmi je II.-razredna reprezentanca premagala nekompletnega Hermesa. Igrali so le 4 igralci I. moštva. Sodil je g. Jordan.

FC Roma : SK Jugoslavija 2:0

Rim, 1. septembra. c. Danes se je tukaj vršila tekma med FC Roma in belgrajsko SK Jugoslavijo. Tekma je že v prvem polčasu končala z zasluženim zmago Rimljanov v iznosu 2:0. Tega rezultata Jugoslavija tudi ni mogla popraviti v drugem polčasu. Igra je bila mestoma zelo surova, zelo se je tudi razvijala pred obema goloma, vendar pa je posebno italijanski golman zelo dobro branil svoja vrata. Od Jugoslavije so bili najboljši Lehner, Zecher in Milošević, odpevali pa je napadalni trio. Dve minuti pred koncem igre je Jugoslavija silno ostro napadla italijanska vrata in dva metra pred golom je Popović zastreljal žogo v roke golmana. Zadnji napad se je razvil še pred golom Jugoslavije, ki se je komaj ubranila, da ni bilo zvišanega števila golov. Tekma je torej končala z izidom prvega polčasa, publika pa je bila z nezanimivo ugro zelo nezadovoljna.

Mladinske prvenstvene tekme

Ljubljana 1. septembra.

V današnjem tekmovalju za mladinsko prvenstvo so se srečali naslednji pari:

I. Korotan : Mladika 3:2 (2:1).

II. Primorje : Slavija 4:0 (0:0).

III. Hermes : Reka 2:0 (0:0).

✱

Kragujevac, 1. septembra. m. BSK:Kragujevac 3:1.

Zagreb, 1. sept. b. Gradjanski : Bask 2:1.

Mariborski sport

Medklubaska kolesarska dirka SK Maratona

Maribor, 1. septembra.

Danes dopoldne je priredila kolesarska sekcija SSK Maratona pod vodstvom sekcijskega načelnika Franca Štrclja in teh. referenta Kebriča medklubaska propagandno dirko, ki je nad vse lepo uspela. Tekmovalje se je vršilo v treh kategorijah. Seniorji in juniorji, ki so že kdaj tekmovali, so dirkali na 30 km proti Maribor-Fala-Maribor, juniorji letnikov 1915/17, ki še niso startali, so vozili progo Maribor-Selnica-Maribor v dolžini 20 km naraščaj letnikov 1921/23 pa je dirkal na 10 km na progi Maribor-Brestenica-Maribor. Na Vodnikovem trgu se je ob 10.05 javilo k startu 9 seniorjev, 3 juniorji in 5 naraščajnikov. Vršil se je olimpijski start. Skupina A je startala v enominutnem predledku, skupini B in C pa sta imeli skupen start. Rezultati so sledeči: Skupina A: 1. Rozman (Zelezničar) 52:31; Zadravec (Edelweiss) v 54:15; Lozinšek (Zel.) 54:27; Bricej (Ljubljana) 54:54; Šunko (Zel.) 54:54; Ditner (Maraton) 55:50; Hren (Zel.) Sojč (Maraton).

Skupina B: Gril v 43, Potočnik v 43:01, Mešiček 43:50. (Vsi trije SSK Maraton.) Skupina C: Orel (Maraton) 22:15,5, Horvat (Maraton) 24:25,5, Drevčšek (Maraton) 33:16, Bradac (Maraton) 34:13, Lukež 34:28.

V žiriji so bili: tehnični referent MPK in zvezni vodnik Franc Kebrič, zvezni sodniki Lešnik, Ružič, predsednik podzveze Markovič, Glavič in Lorger. Po dirki je sledila razdelitev daril. Predsednik Markovič je izprekel prisedniku prirčne čestitke k vspešemu propagandnemu nastopu, ki je pomemben zlasti zaradi tega, ker se je pritegnila tudi mladina ter se v njenih vrstah vnema misel za kolesarski sport.

Celjski sport

Danes je priredil SK Olimp svoj 7. sportni dan. Ob tej priliki so se na njegovem igrišču odigrale štiri nogometne tekme:

II. mladina Jugoslavije:II. mladina Olimpa 4:1.

SK Šostanj:rezerva SK Olimp 6:0.

V zadnji tekmi pa je nastopilo kombinirano moštvo Primorja iz Ljubljane proti prvemu moštvo Olimpa in je zmagalo 3:1 (1:1).

Olimp je zaigral z vsem njemu lastnim elanom ter veliko borbentnostjo. Primerje, ki je bilo ojačeno s štirim igralci liginega moštva, je igralo tehnično dobro, potrudilo pa se je šele v drugem polčasu, ko je videlo, da je naletelo na enakovrednega nasprotnika. Občinstva okrog 300.

Kolesarska dirka v Romuniji

Bukarešta, 1. sept. AA. Šesta etapa je vodila od Orade do Kluj in je bila dolga 151 km. Dirkači Tundoze (Romunija), Grgec (Jugoslavija), Kirkoz (Turčija), Lipinski (Poljska), Dinu Stelan (Romunija), Faninger (Jugoslavija), Mormocea (Romunija) in Abulnar (Turčija) so prispeli na cilj v skupini s časom 5:24.36.

Splošna kvalifikacija poedincev Grgec (Jugoslavija) 32:32.24, Mormocea (Romunija) 32:50.15, Tundoze (Romunija) 32:58.46, Davidović (Jugoslavija) 32:59.45, Abulnar (Turčija) itd.

Splošna kvalifikacija po narodih: 1. Jugoslavija, 2. Romunija, 3. Poljska, 4. Turčija.

✱

Službeno iz LNP. Pozivam člane vseh odborov LNP, da se udeležijo pogreba našega umrlega tovariša Lojzeta Stanovca. Pogreb bo šel iz Lončarske steze št. 10 ob 17.30. — Predsednik.

SK Jadran. Vsemu svojemu članstvu naznanjamo tožno vest, da je preminul naš ljubljani predsednik gosp. Lojze Slanovec. Pogreb draga pokojnika bo danes ob 17.30 iz hiše žalosti Lončarska steza 10. Vse članstvo pozivamo, da se strogo obvezno udeleže sprovida. Zbirališče ob 17 pred Ljudskim domom. — Odbor.

Ruski nogomet na visoki stopnji

Sovjetskih sportnikov svet ni dosti poznal prav do zadnjega časa. Zato je podcenjeval njihove sposobnosti; ravnotako je bilo v Parizu v zadnjem srečanju med ukrajinsko enajstoroč ter pariškim moštvom Red Star Olympique Paris. Rusko moštvo iz Ukrajine je namreč sodelovalo prejšnji teden na nekem tekmovalju o priliki proslave francoskega delavskega društva in je na povabilo ter s posebnim dovoljenjem nastopilo proti omenjeni francoski enajstori, ki spada v prvi francoski razred.

To srečanje pa je bilo celo za Francoze, katerih se je nabralo 15.000, prava senzacija. Vsi gledalci, katerih je bilo za delovni dan tudi za Pariz zadovoljivo število, so bili mneneja, da bodo Rusi, ki nimajo pravega mednarodno urejenega sportnega tekmovalja potegnili »ta kratko«. Toda zgodilo se je ravno obratno: še več: tako so namahalji francoske profesionalce, da si bodo zapomnili, kdaj so prvič igrali z ruskimi nogometaši. Kajti rezultat 6:1 (4:0) v korist Rusov pove več kot dovolj.

Francoska enajstoričica ni mogla napraviti Rusom prav nič opraviti. Mestoma so se Rusi tako igrali z njimi, kakor mačka z miško. Direktno osmehili so na momente Parizane, ki se včasih po nekaj minut niti dotaknili niso žoge. Nogomet, ki so ga predvedli Rusi, je bil stare predvojne škotske šole, igra kratkih ter prizemnih pasov, kakršno smo videli po vojni tudi v srednji Evropi. Zoga je čisto avtomatično potovala — precizno seveda — od moža do moža tuptam tudi po nepotrebnem, kakor so pač igrali klasični nogomet takoj prva povojna leta. Tu se ni videlo nikakih v ali drugih sistemov, ampak je moštvo igralo z dvema branilecema, tremi krileci ter s petimi napadaleci. Gledalci in strokovnjaki so bili mneneja, da so Rusi izborni nogometaši in so v tem pogledu prehiteli evropske nogometaše. Edino, kar jim manjka, je moderni način igre, kar se smotrnosti tiče, torej več na sigurnost preračunjenega defenzivnega sistema. Oni so igrali nogomet kratkih pasov in to celo pred lastnim golom. Gole so pa streljali iz kombinacije tesnega trikotnega napada ali pa s kril direktno z zraka. Francoski igralci so letali brezglavo okrog in so bili samo fizično nekoliko boljši od Rusov. Rusi so v drugem polčasu nekoliko popustili, vendar so pa bil toliko v premoči — tako pravijo strokovnjaki, — da bi ob večji mednarodni konkurenci lahko postali najboljši nogometaši sveta.

✱

Nov svetovni rekord v plavanju je postavil Amerikane Higgins v 200-meter. prsmem plavanju o priliki mitinga v Honolulu. Omenjeno progo je preplaval v času 2:41.8.

Kravji tatovi iz Slovenskih goric

Ukradene krave so klali doma ali prodajali po sejnih

Maribor, 1. septembra.

Po dolgotrajnih poizvedbah se je končno posrečilo orožnikom izslediti tatove, ki so letos od pomladi kradli iz hlevov krave ter oškodovali na ta način večje število posestnikov. Aretirana sta brata 25 letni viničar Tomaž Zemljč iz Ložan in 20 letni viničarski sin Franc Zemljč iz Vrhovdola. Oba sta doslej priznala šest tatvin. Prvo sta izvršila meseca marca pri posestniku Francu Plataju v Gradiški občini Velka. Odpeljala sta mu kravo, ki sta jo doma zaklala. Meso so pojedli, kožo pa prodali za 120 Din. Naslednjo tatvino sta napravila pri viničarju Janezu Skofiču v Ploderšnici. Kravo si je Tomaž Zemljč obdržal pri sebi ter so jo našli sedaj v njegovem hlevu in jo vrnil

lastniku. Priznala sta nadalje tatvino krave pri posestniku Smerju Francu v Stogovcih; prodala sta jo v Mariboru na sejmju za 600 Din. V noči od 11. na 12. marca sta odpeljala kravo iz hleva posestnice Hamer Terezije v Nasovi ter prodala v Ptuj za 550 Din. Dne 10. maja sta obiskala posestnika Alojza Fuksa v Stogovcih ter mu odgnala kravo, ki si jo je zopet obdržal Tomaž Zemljč ter so jo sedaj vrnil Fuksu nazaj. Dne 18. avgusta sta izvršila zadnjo tatvino pri posestniku Francu Perku v Žiču. — Tudi to kravo si je obdržal Tomaž Zemljč, ki si je na tak način zbral doma lepo čredo. Oba tatinska brata sta tatvine priznala. Orožniki so ju oddali v sodne zapore pri Sv. Lenuartu v Slovenskih goricah.

Zadnja seja celjske okoliške občine

Celje, 31. avgusta.

Pretekli petek je bila v občinski posvetovalnici na Bregu zadnja seja okoliške občine. Zupan gosp. Kukovec je najprej prečital odlok banske uprave o združitvi, nato se je pa razvila debata o delovanju občine okoliške do končne likvidacije. Soglasno je prevladovalo mnenje, naj posluje okoliški občinski odbor do svoje razrešitve. Sklenjeno je bilo, naj gospodarski odsek prouči gospodarsko stanje občine. Glede prehoda v novo stanje med občinskimi odborniki ni vladala popolna jasnost. Okoliška občina ima namreč veliko manj dolgov kakor pa mestna, zato bi radi videli nekateri občinski odborniki, da bi po združitvi prebivalstvo sedanje okoliške občine plačevalo samo svoje dolgeve, kar pa najbrže ne bo šlo, kakor je dobro poudaril gosp. Gologranc, ki je izjavil, da je predlog o združitvi izšel iz okoliške občine, z združitvijo bomo pač postali deležni vseh dobrot nove velike celjske občine, zato bomo pa lahko ponosni, da smo postali meščani. Gosp. Gologranc je bil mneneja, da je itak vsako razpravljanje odveč, ker bodo navodila, kako se bo vse izvršilo, prišla od banske uprave. — V domovinsko zvezo je bilo sprejetih 38 prsilcev, 5 pa odklonjenih. — Pri slučajnostih je bil sprejet predlog, naj dosedanja okoliška narodna šola obdrži tudi po združitvi isto področje, ki ga je imela dosedaj, ker to šolo obiskujejo v veliki večini kmetski in delavski otroci. — Na vprašanje, kaj je s tlakovanjem Mariborske ceste, je gosp. župan odgovoril, da so dobili na svojo vlogo od banske uprave negativen odgovor. — Ob koncu seje se je gosp. župan Kukovec zahvalil vsem navzočnim odbornikom za vestno sodelovanje in poudarjal, da je odbornike celjske okoliške občine vodila vedno le gospodarska politika in zato lahko ob združitvi pokaže tudi na lepe uspehe.

Celjski akrobati

Celje, 1. septembra.

G. Kranjc je v soboto zopet nastopil pred javnostjo. Izvedel je program, ki gotovo nič ne zastaja za svojetasnim Strohschneiderjevim programom. Pripetila pa se mu je nezgoda, k sreči brez hujših posledic. Ko je namreč nastopil skupno z nedoraslim dečkom, ki se je sicer tudi spretno sukaj na žici, mu je zmanjkalo ravnotežja in oba sta strmoglavila v globino. Varnostna mreža se je pri tem pretrgala in sta se oba znašla na tleh. Občinstvo se je precej razburilo, toda g. Kranjc se je takoj zopet pojavil na žici in izjavil, da se mu je nezgoda pripetila zaradi utrujenosti in da sta oba odnesla le male praske. G. Kranjc je nato nadaljeval s svojimi izvajanj.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 1. septembra.

Barje, ki se zadnje čase vedno bolj živahno udeležuje v javnem življenju slovenske prestolnice, je imelo danes zopet lepo prireditve. Danes popoldne je bila namreč otvorena v barjanski šoli razstava barjanskega vrtnarskega in sadjarskega društva. Barjani so razstavili najboljše, kar zmoro njihova zemlja.

Prde otvoritvijo razstave so fantje tekmovali s kolesi. Dirka je bila z Barja čez Rudnik, Skofljico, Ig in nazaj. Prvi je bil Lojze Zadnikar iz Črne vasi. Nato je bila skromna otvoritev razstave. Zbrane goste je pozdravil učitelj Jakob Novak, nato pa je z lepimi besedami pohvalil delo barjanskega vrtnarskega in sadjarskega društva, ki je bilo ustanovljeno šele pred pol leta, nadzornik Josip Strekelj. Na razstavi so se Barjani postavili, da znajo pridelovati prav lepe paradiznike, kartiole, krompir, zelje in drugo sočivo. Prvovrstni pridelki kažejo, da čaka Barje še lepa bodočnost.

V avtomobilu umrla, Davi so z Vrhniko pripeljali v Ljubljano neko mlado natakario, ki je v samomorilnem namenu izpila večjo količino lizola. Gospodar je takoj naročil osebni avto, naj prepelje dekle v ljubljansko bolnišnico, toda med prevozom je dekle umrlo. Truplo so prepeljali nato v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Vzrok samomora ni znan.

Vlom na Igu. Danes je neznan vlomilec vlomil v prostore poštnega urada na Igu. Vlomilec je odnesel okoli 1400 Din gotovine. Orožništvo z Iga je prosilo ljubljansko policijo, naj pošlje detektivski specialist in policijskega psa. Na lice je odšel g. Podobnik s psom. Zaenkrat se ni znano, v koliko je preiskava uspela.

Da zmanjša brezposelnost, je italijanska vlada prepovedala pri žetvi uporabo strojev. Vse delo se mora opraviti na roko.

Težke delavske borbe so bile nedavno v Ameriških zedinjenih državah. V Južni Dakoti je bilo sto oseb ranjenih pri demonstracijah. Delodajalci so začeli poslabševati mezde in obenem nastopa pomankanje dela.

Znanstvenik Wlaker je po 14 letnem študiju ugotovil, da deluje pivo kot zelo močno razkuževalno sredstvo, ki uničuje bakterije 40 krat bolj kakor karbolna kislina.

Protestno stavko proti novemu volilnemu zakonu so proglasili te dni poljski socialisti.

Mariborski drobiž

Maribor, 1. septembra.

Prva nedeljska polovična vožnja. Takega navala, kakor včeraj popoldne in danes zjutraj na mariborskih kolodvorih že dolgo ne pomnijo. Vse garniture so morali znatno ojačiti, pa eo bili še ljudje v vagonih natrpani, kakor sardine. Računajo, da je znižanje vožnje povzročilo še enkrat večjo frekvenco na nedeljskih vlakih, kakor je bila običajna. Od polovične vožnje je profitiral tudi Maribor. Ljubljanski vlak je pripeljal mnogo izletnikov iz bele Ljubljane, ki so prišli na obisk k mariborskim znancem.

Ponarejene poštna nakaznice zastavlja. K trgovcu Viktorju Mačku je prišel včeraj neznan gospod, ki se je predstavil za Jožefa Bezenška iz Celja ter mu pokazal denarno nakaznico, glasečo se na 2000 Din, ki jo je prejel od pošte, pa denarja trenutno ne more dvigniti, ker je poštni urad zaprt. Posil ga je za posojilo 500 Din, za katerega mu zastavi nakaznico za 2000 Din. Trgovcu se je zdela štampiljka poštnega urada Celje na nakaznici sumljiva in je dejal, da bo najbrž ponarejena. Tega se je tujec ustrašil ter hitro pobegnil. Vendar so ga še izsledili ter našli pri njem celo zalogo ponarejenih štampiljk, denarnih nakaznic in čekov, s katerimi je najbrž izvršil že veliko aleparij.

Ukradena nagrobna plošča. Tatvine na starem mestnem pokopališču so precej pogostne. Te dni je nekdo ukradel celo nagrobno ploščo z nagrobnika rodbine Scherbaum. Plošča je bila iz rdečega marmorja v velikosti 60 krat 80 cm.

Dva obstrljena. V Viničji vasi je prišlo do krvavega obračuna, ki je zahteval dvojce težje poškodovanih žrtev. K posestniku Ivanu Domitru sta prišla Polanec Martin in Ferš Ivan zaradi tatvine, katere je bila osumljena neka pri Domitru stanujoča ženska. Domitra je to tako razburilo, da je potegnil pištolo. Polanec in Ferš sta mu orožje hotela odvzeti, med ruvanjem pa je Domiter samokres dvakrat sprožil. Prvi strel je zadel Polanca v stegno, z drugim pa je obstrlil samega sebe ter se zadel v stegno. Oba nasprotnika so potem ljudje naložili na skupen voz ter ju zapeljali v mariborsko bolnišnico.

Listnico s 600 Din je odnesel iz sobe steklarkega pomočnika Karla Tibauta neznan tat. Listnica je bila v zaklenjenih omari, v katero je uzmogel vlomil s silo.

Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani, Kongresni trg 2, II. nadstropje (Trgovski učni zavod), je dosegel v preteklih letih pri svojih učencih najboljši uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšimi programi, ki ga izvajajo samo prvovrstne moči. — Istotam se vrše razni večerni, jezikovni, strojepisni, stenografski in drugi specijelni tečaji. Zavod daje ustmeno ali pismeno vsa pojasnila brezplačno. — Priporočamo!

Razstava g. Eda Deržaja

V soboto ob 11 je bila v Jakopičevem paviljonu otvorena prva kolektivna razstava mladega slovenskega slikarja Eda Deržaja. Uvodne besede je govoril ljubljanski župan dr. Ravnihar, poudarjajoč, da je Ljubljana prevzela protektorat nad razstavo, ker čuti dolžnost čuvati in podpirati slovensko umetnost, ki se ne sme podcenjevati v primeri z gospodarskimi problemi. Ljubljana se zaveda važnosti univerze, gledališča, Narodne galerije in bo vedno podpirala vsaka umetnostna stremeljenja. Zupan je ob koncu naprosil slikarja, da naj predstavi svoja dela občinstvu. Slikar g. Deržaj se je zahvalil g. županu ter omenil par besed o svoji dosednji poti in upanje, da bo sprejet tudi doma tako kot v tujini (v Londonu). Nato je obširneje — sliko za sliko tolmačil občinstvu, ki je zvesto spremljalo opisovanje podob o naših planinah in ravninah, beneških ulicah in dalmatinskih mestih, zlasti pa angleških velemestnih razpoloženj in goratih pokrajin. Gore v najrazličnejših razpoloženjih so glavni motiv Deržajevih palet. Štiri sobe je napolnil s svojimi olji, akvareli in lesorezi, kar da slutiti njegovo marljivost, da izrazi svoj talent, ki je v vidnem dozorevanju. O vrednosti njegovega slikanja pa bomo prinesli strokovno oceno. Zdaj omenjamo kot kronisti, da se je otvoritve udeležilo veliko število prijateljev umetnosti, zastopnikov Narodne galerije, kluba umetnikov, gospodarskih progov, slikarjevih turističnih prijateljev, med njimi g. Copelandova, ki ima največ zaslug za postanek večine tih podob, našega tiska itd. Razstava bo odprta 14 dni.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrovana zadr. z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri.

Nove vloge, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%.